

EEN ONTMOETING MET . . .

MAR VAN DER VEER

Mar van der Veer (Foto redactie)

In de laatste van een reeks ontmoetingen, maken we kennis met Mar van der Veer uit Zierikzee. Van der Veer is muziekdocent, organist, dirigent en columnist. Mocht hij in de regio al bekend zijn geweest in koorringen, door zijn muzikale inbreng in het spektakelstuk "Het Oproer van Zierikzee" werd zijn naam op Schouwen-Duiveland voorgoed gevestigd. We kennen hem verder als Marzas, die ons met zijn stukjes in een advertentieblad kan ontroeren of ergeren, of die een glimlach van herkenning teweeg kan brengen. In verpleeghuis De Corneliastichting in Zierikzee richtte hij een bewonerskoor op. Van der Veer: "Muziek betekent iets voor mensen, doet mensen iets en het kan me echt niets schelen wat voor stijl het is, als het mensen maar raakt. Als het dan ook nog therapeutisch werkt, is dat mooi meegenomen."

Mar van der Veer werd op 28 oktober 1951 geboren in Vlaardingen, in een gezin met drie kinderen. Zijn vader was koster van de Christelijke Gereformeerde Kerk. Al op jeugdige leeftijd werd hij op allerlei manieren betrokken bij het kerkenwerk. Het Christelijk geloof speelde

altijd een belangrijke rol in zijn leven. "Ik sta altijd open voor allerlei andere levensbeschouwingen en ben steeds op zoek naar raakvlakken, die je met anderen bindt", meent hij. Mar zat al op jonge leeftijd in het bestuur van jeugdverenigingen. Zijn organisatietalent manifesteerde zich al vroeg en kwam goed van pas in het milieu, waarin hij zich bevond. Zijn tien jaar oudere broer Arie, die nu voorzitter is van de Evangelische Omroep, vertoonde dezelfde trekjes. "We hadden grote jeugdverenigingen", vertelt hij, "we waren fanatiek in alles wat we ondernamen. Op zondagavonden kwamen we bij elkaar om met elkaar te debateren. We kozen dan een bijbels of maatschappelijk onderwerp, vormden discussiegroepen en verdedigden onze stelling, een spel van aanval en verdediging. Dat was heel vormend. De Christelijke Gereformeerde gemeente was niet groot, maar had een actieve jeugd. We organiseerden veel gezellige uitjes. Mijn belangstelling voor muziek was ook toen al meer dan gemiddeld, daarom probeerde ik iedereen mee te krijgen naar concerten in De Doelen in Rotterdam en dat lukte aardig. Dat is dan weer het voordeel van zo'n grote stad, cultuur volop. Ik weet nog, dat we The Messiah en het Weihnachtsoratorium bezochten. Onze kerk op zich, daar vonden de meesten niet zo veel aan, nogal behoudend, maar we hadden elkaar, de jeugdgroepen. We vormden één grote sociale kluwen. Altijd was er iets te doen, altijd gingen we iets ondernemen."

Het muzikale talent van Mar manifesteerde zich al heel vroeg. "Bij ons thuis in de kamer stond een oud traporgel. Ik moet een jaar of drie geweest zijn, toen ik daar voor het eerst op speelde. Volgens mijn moeder hoorde ik op die leeftijd echt al goed het verschil tussen iets goed of fout spelen." Een goede kennis van zijn ouders bracht hem wat basiskennis over muziek bij. Vanaf zijn twaalfde jaar echter stortte hij zich volledig op de muziek. Hij ging op les bij Piet van den Kerckhoff, de organist van het vier-klaviersor-

gel van de Nieuwe Zuiderkerk in Rotterdam. Piet van den Kerkhoff was eveneens docent aan het conservatorium. Hij stelde hoge eisen aan zijn jonge leerling. Die lesperiode duurde echter niet lang. In verband met zijn delicate gezondheid moest de leermeester zijn werkzaamheden staken. "Op 14-jarige leeftijd ging ik op les bij Jet Dubbeldam, een bescheiden, maar uitstekend organiste," aldus Van der Veer. "Zij had de Prix d'Excellence behaald, ze was een uitnemend organiste." Na de middelbare school ging hij naar het Rotterdams Conservatorium. Hij koos de vakken orgel en schoolmuziek. Het vak schoolmuziek was opgesplitst in koordirectie, zang en blokfluit. Van der Veer: "Het element 'opvoeden' kwam om de hoek en daar wilde ik in verder, les geven in mijn vak. Ik kon ook professioneel organist worden, maar dan moest ik heel veel studeren en concerten geven. Ik zocht naar meer kanten van de muziek. Dat 'les in muziek willen geven' is iets, wat mij van nature ligt."

Wie Mar van der Veer daarin ooit bezig heeft gezien, weet dat hij niet alleen heel goed in staat is om een instrument te bespelen, maar ook in hoge mate in staat is om een groep zangers te 'bespelen'. Groepen, kerken vol, teksten aan elkaar pratend en dan even achter de piano zittend begeleiden om vervolgens weer op te springen om als dirigent de massa te 'laten klinken'. Schijnbaar moeiteloos mensen enthousiast makend voor iets minder gemakkelijk in het gehoor liggende teksten en muziek. Om dan even later weer net zo gemakkelijk mee te deinen in populaire volksachtige melodieën.

In 1975 trouwde Mar van der Veer met Sjanie, de dochter van de Christelijke Gereformeerde dominee in Vlaardingen, van die kerk waar zijn vader koster was. Uit hun huwelijk werden drie kinderen geboren. Geruime tijd was hij organist van de Deutsche Evangelische Gemeinde in Rotterdam, hij volgde daar Jet Dubbeldam op. Hij vertelt: "Na ons trouwen woonden we op een zolderetage in een koopmanshuis in het centrum van Rotterdam, vlakbij de huidige Erasmusbrug. Mijn vrouw werkte in de verpleging. Mijn vader had in Zierikzee gesolliciteerd als koster van de Christelijke Gereformeerde Kerk en was er aangenomen. Via mijn ouders verna-

men we, dat er huizen leeg stonden in Poortambacht. Een vrij huis, dat was precies wat wij zochten! We gingen in Poortambacht wonen en zijn er nooit meer weggegaan. Er was gebrek aan koordirigenten hier in de regio, dus er was veel werk voor mij. In 1978 werd ik als muziekdocent aangesteld aan de Christelijke Scholengemeenschap Prins Maurits in Middelharnis. We zijn klein begonnen, maar inmiddels mag zang tot een examenvak worden gerekend. Ook met het onderdeel 'solozang' mag men de musicbeer-tentamens afleggen. We hebben nu drie schoolkoren en we werken met drie muziekdocenten. Zelfs zang mag nu tot een examenvak worden gerekend."

Begin 1996 werd het idee geboren voor het spektakelstuk Het Oproer van Zierikzee. Op 1 januari 1997 verloor de gemeente Zierikzee haar zelfstandigheid, omdat het opging in de nieuwe gemeente Schouwen-Duiveland. Burgemeester Asselbergs wilde dat het opgeven van de zelfstandigheid niet ongemerkt voorbij zou gaan. Een 'cultureel afscheidsgeschenk' wilde hij de bevolking geven. Vertegenwoordigers uit alle lagen van de bevolking gingen om de tafel zitten. Cees Möhlmann, die al een jarenlange ervaring op gebied van theater bezat, kwam op het idee om samen met Mar iets te schrijven. Mar had in Zierikzee al een grote productie op zijn naam met medewerking van de theatergroep en een groot aantal koorleden ter gelegenheid van het 150 jarig jubileum van de *Zierikzeesche Nieuwsbode*. Ook had hij ervaring als componist van kindermusicals. De kennis van het tweetal zou in dit geval goed van pas komen. Samen bezochten ze archivaris Huib Uil en deze deed in vogelvlucht verslag van de geschiedenis van Zierikzee. Het Oproer van 1472 sprak hen het meest aan. Bij dit oproer werden twee commissarissen van de toenmalige landsheer, de Bourgondische hertog Karel de Stoute, om het leven gebracht. Zij brachten de boodschap, dat de belastingen wederom verhoogd zouden worden. Het 'grauw' (arme bevolking) van Zierikzee nam het recht in eigen hand, doodde de twee boodschappers - daar aanwezig in vergadering met het stadsbestuur - in de Weeskamer van het stadhuis. Vervolgens wierp men het tweetal, om

de woede verder te koelen, het raam van de tweede verdieping uit. De toch al kort aangebonden Karel de Stoute kwam daarop zelf pools-hoogte nemen en dreigde de stad Zierikzee met de grond gelijk te maken. Zie hier de ingrediënten voor een ijselfik drama.

Langzamerhand kreeg het theaterstuk vorm. Mar van der Veer bleek uitstekend in staat te zijn om de ideeën van schrijver en regisseur Cees Möhlmann muzikaal vorm te geven. Hij schreef de liedteksten en de muziek voor het theater-spektakel "Het Oproer van Zierikzee". Ruim 80 acteurs, musici en zangers van verschillende verenigingen uit Zierikzee en omstreken werkten belangeloos mee. Het stuk, dat eerst een eenvoudige productie voor amateurs leek te worden, groeide onder de handen van Möhlmann en Van der Veer uit tot een professioneel uitgevoerd drama, waar mensen van heinde en verre voor toestroomden.

"De theatrale elementen van deze historie spraken ons aan", aldus Van der Veer. "We zagen het allebei meteen voor ons. De vergiffenis, die het volk geschonken wordt aan het eind voegde voor ons een extra dimensie toe. Cees en ik werkten het geheel uit met behulp van materiaal uit het archief. Cees stuurde mij steeds een bedrijf met hier en daar een aantekening waar een lied moest komen. De liedteksten schrijven is het meeste werk. Als de tekst klaar is, wordt de melodie erbij geschreven. In ons geval met een knipoog naar muziekstijlen. Er zijn eigentijdse en historische muziekelementen gecombineerd. Het is een keus die je maakt. We gebruikten synthesizers in combinatie met echte instrumenten. We

zijn, in de studio, dagen bezig geweest met het creatief proces. Onder leiding van een geluids-technicus, is alles op band gezet. Inmiddels is de Stichting Historische Spelen opgericht en hoeven wij ons niet meer zo met de organisatie te bemoeien, we houden ons alleen nog bezig met de uitvoering." Het stuk werd verscheidene keren in de Concertzaal uitgevoerd en kreeg in de zomer van 1998 een vervolg als groot historisch spektakelstuk midden in de stad Zierikzee: bij de Beuze en op de Oude Haven. De grote apotheose was de fakkeloptocht langs de haven. De bevolking trekt, gehuld in een boetekleed, hertog Karel tegemoet, onderwijl luid klagend en om genade smekend. Als de hertog vergiffenis schenkt, schalt het lied "We zijn er weer, Zierikzee, Zierikzee is er weer..." over de haven, welhaast het nieuwe volkslied van de stad. In de zomer van 1999 zal Het Oproer van Zierikzee nog zes keer als openluchtspel worden opgevoerd. In september 1999 start de groep met de repetities van een nieuw stuk. Dit keer gaat het verhaal over het Vlaams beleg uit 1304 met een zeeslag op de Gouwe. De komende zomermaanden zijn Cees en Mar druk bezet met het schrijven en componeren van een nieuw spektakel. Voor Mar van der Veer telt het meest, dat hij heel veel mensen enthousiast kon en kan maken voor muziek en theater. Hij vindt, dat hij Zierikzee als cultuurstad in de schijnwerpers heeft mogen zetten en hij hoopt dat het opvoeren van dit soort historische spelen tot een jaarlijkse traditie zal gaan behoren.

*Zierikzee, 11 mei 1999
B. Romijn - de Raat*

